

Szerkesztői szállítás

Belső-farkasutca 76. szám, hova a lap szellemi részét illető közléseknek szolgálnak.

Az értekezési díjakat a Készítők nem adják vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 12 frt.
Félévre 6 frt.
Negyedévre 3 frt.
Egy hónapra 1 frt.

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Kiadó-hivatal:

Stain János könyvkereskedése, hova az előfizetők a hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak:

Négyezer hasábozott garmond sor ára 6 kr. Helyedij minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakori hirdetésekkel külön megállapítást nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppelk Alajonál (Wollzeile 22 Haasensteint és Vogelnél (Neuer Markt 11).
Pesten: Lang Leopoldnál (Erzsébet-tér 9 szám emelet.)

„KELET”

politikai és közgazdasági napilap
második évfolyamára

kérjük az előfizetési pénzek mielőbbi beküldését, legcélszerűbben postai utalványlapokkal.

A lap szellemi része felől kezeskedik a szerkesztőség buzgalma és a munkatársak bőv sorozatának szakavatottsága.

A lap kiállítása körül alólírott kiadó-hivatal minden kitelhetőt elkövet, hogy a t. előfizetők méltó igényei kielégíthessenek.

Az előfizetési árak a régiek:

Egész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt.
Félévre 6 frt. Egy hónapra 1 frt.

Egyes szám ára 5 kr.

8 előfizető után tiszteletpéldánnyal szolgálunk t. gyűjtőinknek.

Végül figyelemztetjük t. előfizetőinket a különös kedvezményre, melyben, olcsó könyvek megszerzése által, a „Kelet” előfizetői részesülnek.

A „Kelet” kiadóhivatala.

Pest, 1872 jan. 1.

(B.) Ámbár a terjedelmesebb lapok már regisztráltak az 1871-ben történeteket s elmondták nézetüket az 1872. év teendőiről; ámbár tudjuk, hogy a lapok olvasói sem mulasztották el az év végén számot vetni a múlttal, s előirányzatot készíteni 1872-re; még sem tartottuk feleslegesnek egy pár perczig foglalkozni az előttünk álló teendőkkel, különös tekintettel az erdélyi részek érdekeire.

A midőn ezen szempontból indulunk ki, jól tudjuk, hogy lesznek, kik provinciálizmussal fognak vádolni, s főleg azok részéről, kik az „unio” szóra és nem a valóságra fektetik a súlyt, unioellenes törekvéssel is fogunk vádolhatni.

Mintán azonban mi azt hisszük, miszerint a két haza teljes egyesülése nem az által mozdított elő, ha az „unio”, mint jelszót gyakran hangoztatjuk, hanem az által, ha az átalakítás minél csekélyebb rázkódással, s az erdélyi részek érdekei kellő figyelembe vételével történik; nem tartjuk czelellesnek ezen irányban egy pár ószinté szót cöcközdatni.

Azok vádaskodását, kik csak azért vádolnak valakit provinciálizmussal, mert a vidéki érdekeket nem kívánja a számításból kihagyatni: nem tartjuk jogosítottaknak, mert hiszen az egyes jól felfogott érdekek figyelembevétele nem áll útjában a közérdeknek, sőt azokból alakul az egész haza jóléte.

Általában nézetünk szerint a két haza maradandó egyesülése csak úgy eszközölhető, ha a Királyhágón túl lakó polgárok nemzeti és valláskülönbőség nélkül jól fogják érezni magukat az „unio” után, jobban mint bármikor.

Ily szempontból fogva fel a dolgot nekünk, a Királyhágón túl lakó polgárok-nak, arra kell törekednünk, hogy a Deák-párt többsége az 1872-diki választások által ismét biztosítva legyen. Ezt ohajtjuk mi, akár közjogi, akár közigazgatási, akár igazságszolgáltatási, akár anyagi, vagy szellemi érdekeinket vesszük tekintetbe.

Mert, ha az 1872-ik évi választások alkalmával a Deákpart kisebbségben maradna, meg lenne ingatva azon közjogi

alap, melyet a pragmatica sanctióból folyó dualismusra fektetett 1867-ben a Deák-párt, s egy újabb kísérletnek mennénk elébe, mely legalább is kétséges kiméneteli volna, de igen könnyen nem csak a birodalom Lajtántuli részének, hanem a szent István koronája területének is eldarabolását vagy legalább az erdélyi részek uniója kötelékeinek meglazítását vonhatná maga után.

Megvalljuk, miszerint ily kísérlettelre semmi kedvet sem érzünk magunkban, s irtódzva gondolunk reá, ha valaha az erdélyi részek birtoklása felett egy újabb túsa kezdődne.

És mit nyerhetnénk közigazgatási tekintetben egy kormányváltozás által? A jelenlegi többség megkísértette a törvényhatóságoknak annyi autonóm-jogot adni, a mennyit a felelős parlamentarizmus kormány-forma megenged; megkísértette azokat életrevaló közigazgatási közegekkel alakítani, s e szervezés alig lesz bevégezve a képviselő-választások alkalmára.

Mit kellene tenni a baloldaltól kimondott elvei alapján? A parlamentarizmus felelősség rővására, a megyék omnipotenciáját kellene restituálni, vagy legalább koordinált állást biztosítani számukra.

Nekünk a közigazgatás érdekében ehhez sincs kedvünk.

Még kevesebb kedvet érzünk ahoz, hogy a régi megyei policziális rendszer inauratassék az erdélyi részekben is, s helyesebbnek tartjuk, hogy a vagyon-és személybiztonság feletti örködsre egy czelelányosan szervezett közeg álljon rendelkezésére a központi és vidéki kormány-nak.

Az igazságszolgáltatás érdekei is csak szenvednének egy kormányváltoztatás által, mert a megkezdett reformokat a baloldal kénytelen volna kimondott elveikhez képest újra alakítani, s így a magán-és büntető törvények elkészítése is legalább hátráltatva lenne ez esetben.

És különösen káros volna ez az erdélyi részekre nézve, hol legalább létez valami egyöntetű gyakorlat, s hol a baloldal ígérete szerint ezt is megszüntetné.

Mit mondjunk anyagi fejlődésünkről ott a Királyhágón túl, a midőn a baloldal az apahida-régen is héjjasfalva-ghyemesi kőut-vonalaktól is meg akarta tagadni az előirányzati összegeket?!

Szellemi fejlődésünkre nézve sem volna előnyös a kormány-változás, mert különösen a kolozsvári egyetem megnyitását igen könnyen háttérbe szoríthatná a politikai rázkódással járó párt-küzdelem.

Ily szempontokból fogva fel a haza s az erdélyi részek érdekeit, azon meggyőződésben vagyunk, miszerint a haza és az erdélyi részek érdekei egyaránt azt teszik óhajthatóvá, hogy a Deákpart az 1872-dik évi választások alkalmával is többségben maradjon, s e czelelra kell törekednünk a Királyhágón túl.

Ezek a mi első gondolataink ez új-évben!

Bukuresti levél

(Saját tudósítónktól)

(L) Kezdetben úgy látszott, hogy a vasut-ügy a Bleichröder-féle javaslat alapján szép simán fog kibonyolodni, mind az osztályok, mind a kamarák részéről. Lassan lassan azonban néhány kijavítani való tünt föl, míg végre az egész országban felviharzó ellenszenv minden, bármely néven nevezendő kiegyezés irányában, mely Bleichröderékkel köttetnék; ugy szintén a kormány-pártnak ez ügyben való mind jobban terjedő apadása kényszeríté az illető bizottságot, hogy ad captandam benevo-

lentiam, melyvel különösen az ellenzék aránylag nagyon moderált részére kívánt hatni, a következő lényeges változtatásokat javasolja a kormány elöterjesztésekre nézve:

„4. Fej. A társulat a 2. fejezetben részletezett vonalokat (Roman — Tekucz (Berlad) — Galatz-Braila-Bukarest-Pitesti-Craiova — Turnu-Severin-Verciorova; a bukaresti két, meg a galaczi és brailai indóház összekötése a dunai kikötővel) 1872 jun. 30-dikáig kiépíti és átadja a forgalomnak.

„5. Fej. A kormány 1872, jan 1-sején 4,760000 frankot fizet ki a részvényes társulatnak, de csak két annyi értékű Cautio ellenében (a volt engedményesek kötvényeiben). Ugyan ily módon ugyanily összeget fizet a kormány 1872, jul. 1-sején. A concessió érvénye 1872 jul. 1-sején kezdődik.

„6. Fej. A társulat a Bukarest-Verciorova vonalat 3 év alatt kiépíti.

„10. Fej. A fentebbi föltételek be nem töltése esetén a kormány más társulatnak adhat engedélyt.

„14. Fej. A kormány, a képviselőház és a senatus 3 tagu bizottságot delegál Berlinbe a régi obligációk megsemmisítésére.

„17. Fej. A társulat engedélyt nem adhatja át más társulatnak.

E módosításokon kívül még más 10 új fejezet szól a pénzügyi kezelésre vonatkozólag, melyek a részvényesekre nézve előbb hátrányosak, mint előnyösek.

Mind e módosítások dacára is azonban, annyi előny maradt a tervezetben a Bleichröder consortium javára, hogy a kamara bizottságainak hatodik osztálya — Plagino képviselő vezérlete alatt — annak ellene nyilatkozott, s e különvéleményt be is nyújtá, mit azonban a központi előadó — G. Manu — szelvében, hosszában igyekszik megczafolni.

A kamara ezeknek folytán el is határozta, hogy a bizottság munkáját a részletes tárgyalás alapján elfogadja.

E szavazás kihirdetése után azonban a kormány azonnal a nyílt ülés bezárását és zárt ülés tartását kívánta a háztól.

A hír azt beszéli, hogy a kabinet e zárt ülésben a ház elé terjeszté, vagy talán csak czelelányosan érinté a vasuti-ügyet érdeklő legutóbbi diplomai okmányokat. Suttognak Strat urnak, a konstantinápolyi román ügyöknök jegyzékéről, melyben ez, a nagyvezér határozott utasítása következtében (kit, állítólag Bismarck hg. vett erre rá) „az egyezségi kérdés 3 nap alatti eldöntését — és pedig a kötvénnyeladonosok javára — kategorice követeli, ha Románia a tagadás esetén nem akar igen kellemetlen politikai eshetőségeket maga ellen fölidézni.

Strat ur hozzászeli, hogy „Bismarck, biztos levén a m. porta beleegyezése irát, europai nemzetközi konferencia egybehívásával fenyegetőzik, mely nem csak a vasuti kérdés, hanem Románia jövő sorsát is eldöntené.

Továbbá azt is beszélik, hogy a nagyvezér sajátkezű iratot intézett volna Károly herczeghez, melyben a souverain hatalom nevében igazolná Strat ur értesítéseit.

Végül a miniszterelnök, e zárt ülésben állítólag, megint fölmeglejté a márciusi és júliusi cselegetést, s a fejedelem lemondásával, s eshetőtleg Törökország, Prussia, Ausztria-Magyarország és Russia interventiójával fenyegetett.

Ilyen s ezekhez hasonló számtalan hír járja be a várost, melyek folytonos, nem épen jelentéktelen feszültségben tartják a kedélyeket.

Nehéz lenne megmondani, hogy Strat ur jelentése mennyiben felelnek meg a valóságnak; a mi a nagyvezér említett iratát illeti: meglehetősen biztos forrásból hallszik, hogy Bismarck ur szándokai és fáradozásai csak érintve vannak, „a nélkül, hogy a m. porta indítatva érezné magát, hogy e tisztán romániai belügy eldöntésében, bármily befolyást akarna gyakorolni a román kamarára vagy kormányra, s annnyival kevésbbé, hogy fenyegetőznék a Poroszország által jelzett eshetőség-ekkel.”

Az itteni lapok pedig, Románia igaz ügyében bizván, mindnyájan örömmel üdvözlék a fenyegetésképen fölemlített europai konferencia eszméjét, a mi pedig a lemondást és az intézetiöt illeti; ezek igen pikáns és Károly herczegre nézve nem igen bizelgő megjegyzésekre adnak a sajtónak s még inkább a közönségnek alkalmat. A kormány egy némelytagja

e körülményeket hajlandó volt összeesküvés jeleiként feltüntetni s kihívások által államcsinra adni alkalmat. A rendőrség ugyancsak szorgalmatoskodik is ez irányban és értelemben. Ürügyben sincs hiány, mert a vasutisgy fölött tanácskozó képviselőházat mindenféle elemekben tarkáló tömegek szokták körülvenni — s így épen nem lehetetlen, hogy igen is zajos, sőt talán véres, demonstrációkra kerülhet a dolog — nem is számítva a parlamenti vagy miniszteri bekövetkezhető krizist. . . .

Bécs, december 30.

(A.) Az év nem búcsuzott Ausztria népeitől a nélkül, hogy a jövőre nézve vigaszt nem hagyott volna nekik, mire bizony igen nagy szükségök volt. Az osztrák reichsrath szerencsésen összehozott s sem a csehek passiv ellenállása, sem az ultramontánok activ és igen dühös cselszövényei nem voltak képesek megakadályozni, hogy a szükséges kétharmad résznyi többség összejöjjön, s a ház törvényszerűen megalakuljon. Csütörtökön délelőtt nyitotta meg ő felsége ünnepélyesen az osztrák törvényhozó test ülésszakát. Az ekkor tartott trónbeszéd az Auersperg kormány programjának tekintetbe. A galiciai kiegyezésről s a választási reformról, Ausztriának e két életszükségletéről, a program igen megnyugtató nyilatkozatokat tartalmaz.

A nemzetiségi viszály képezi Ausztriának rákbáját, mely sohasem akar meggyógyulni. Kétféle nemzetiség van ott: az egyik, melyet csak a mostani alkotmány s az egész monarchia államjogi viszonyainak kiforgatásával lehetne kibékíteni; a másiknak óhajai ellenben a jelen alkotmány keretén belül s alapjainak változtatása nélkül is kielégíthetők. Eddig az uralkodó német párt a nemzetiségek jogosult és jogosulatlan igényeivel egy-ánt nem törődött. A csehek túlzott követeléseiről ép oly kevéssé akart hallani mint a lengyelek szerény óhajairól. Az utóbbi idők keserű tapasztalatai azonban meggyőzőek öket, hogy az ilyen öző politikával kormányozni lehetetlen s most legalább a lengyelekkel akarnak államjogi egyességet kötni, melynek alapján a galiciai országgyűlés autonóm jogköre lényeges kiterjesztést nyerne. Mint hírlík, azAuersperg kormány már megköté az egyesség feltételeit a lengyel párt-vezérrel s a trónbeszéd a reichsrath egyik főkötelességének mondja, hogy a lengyel jogos s a központi törvényhozás és kormány hatalmát és tekintélyét alá nem ásó kívánságait tekintetbe vegye.

Nem kevésbé fontos a választási reform kérdése is. Az osztrák reichsrath nem mint a magyar országgyűlés közvetlenül a nép választottaiból, hanem a tizenhét tartománygyűlés küldötteiből alakul. Ennek két káros következménye van. A reichsrath nem hiú kinyomata, nem direct képvisellete Ausztria népeinek, hanem csak a tartománygyűléseknek. Már pedig az, hol oly tiszta parlamentarizmus rendszer s miniszteri felelősség uralkodik, mint 1867 óta Ausztriában, a legnagyobb anomáliának mondható, hogy a képviselati rendszer épen az alsó házban, az egésznek alapjában van megmagisítva. De van egy második ok is. Még eddig nem volt ülésszak, melyben több kevesebb tartománygyűlés a reá eső birodalmi tanácsosok választását meg ne tagadta — és pedig jótalanul, — mert a törvényt mindenestre tisztelni kell — meg ne tagadta volna. Így a reichsrath mindeddig sohasem volt teljes s a választási mód a legkönyvebb eszközöket nyújtá az abszentiációra. Ezen lényeges hiányok eltávolítása évek óta foglalkoztatja a politikusokat s az Auersperg kormány feladata lesz, hogy a reichsrathra nézve is alkalmazza a direct népválasztás elvét. Csak akkor lesz a képviselőház valóban képviselője Ausztria népeinek, ha bár itten is meg fog történni, hogy egyes kerületekben a választók többsége nem fog választani. De mindenesetre jobb, ha legalább a lakosság kisebbsége van képviselve, mint ha egész tartományok hiányoznak a központi törvényhozásban.

A trónbeszéd még más figyelemre méltó törvényhozási intézkedések megtételére irányozza a reichsrath figyelmét s általában új aerát látszik nyitni az osztrák tartományok belső fejlődésében. Így például az osztrák honvédség életbeléptetését és mielőbbi szervezését is megemlíti. Ausztriában is van a magyarhoz hasonló honvédségi törvény, csak hogy míg nálunk már ma is 142,000 főből álló sereg áll ren-

delkezésre, oda át a törvény vegrehajtása meg sem kezdett. A trónbeszéd e téren is nagyobb tevékenységet ígér. A monarchia véde-
ereje csak fokoztatni fog, ha a honvédség nagy intézménye Ausztriában is gyökeret ver. Vajha a trónbeszéd ezen a többi ígérete mielőbb megvalósulást nyerne!

BELFÖLD.

Torda, 1871. dec. 30.

(Vége.)

Mindazon magyar államférfiak, kik a 48 előtti megyei közgyűlések működését ősmerték, belátták, hogy a változott viszonyokkal szemben, többé a régi megyei közgyűlések, régibb alakban fenn nem tarthatók; ennek következtében az 1848-iki XVI-dik törvényezikben annak módosítása, oly módon leendő czélszerű átdomítása, mely szerint az a parlamentaris kormányval összhangba hozassék, kimondatott, utasítván a ministerium, a megyei szervezetnek, népképviselői alapján rendezéséről, a legközelebbi országgyűlésnek törvényjavaslatot előterjeszteni.

Az 1848-an innen bekövetkezett szerencsétlen viszonyok, huzamos időre leszorították az országot azon térről, melyen 1848-beli törvényekben kimondott elveket részletezhette és érvényre juttathatta volna, és így a megyék szervezete is mostanig elmaradt.

Koronás királyunk igazságszeretete, hazánk bölcsének önzéstelen kristály tiszta honszeretete, 1867-ben, révpárra juttatták, a magyar állam rongált hajóját.

Zilált viszonyaink égetőbbjeinek rendezése miatt, csak 4 év lefolyásával jött törvényhozásunk azon helyzetbe, miszerint a megyék szervezését, az 1870-ik évi XLII-ik törvényezik szerint léptesse életbe.

E törvény által a felelős kormány, és a köztörvényhatóság között azon összhangzat van létesítve, mely nélkül parlamentaris felelős kormányzat nem existálhat.

Nem meddő és bálátlan tér, melyen a megalakuló törvényhatósági képviselői működni hivatott, és éppen ezért, teljes bizalommal megvárhatja a törvényhatóság népessége, miként mindenik törvényhatóság képviselői feladatát megértve, versenyezni fog, az általa képviselt hatóságok szellemi és anyagi fejlődését lehetőleg fokozni.

Tisztelt bizottmány! mi mindnyájan e gyűlésnek tagjai jelen minőségben, utóljára látjuk egymást, utolszor találkozunk itten, hogy örökre búcsút vegyünk azon működési tértől, melyen őseink és mi sok év századon át véd-
tük a hazát és alkotmányt.

Örömmel ragadom meg az alkalmat, hogy őszinte köszönetet mondjak azon becsületes támogatás közreműködés és bizalomért, mely által nekem a tisztelt bizottmány hivatalom folytatását, lehetőségessé, sőt kellemessé tette; fogadják azért a tisztelt bizottmány hálás köszönetemet, és engedje remélnem, miszerint jövőben is jóakarát és egyetértést fogja vezérelni önök, a megye és haza közügyeiben, hogy pártviszály nem fogja elválasztani azon erőket, melyeknek most inkább mint valaha a legna-

gyobb tevékenységgel kell közreműködni, Magyarországának nagygyűlés és boldoggá tételében, mire legnagyobb tényező szellemi és anyagi helyzetünk helyes irányu gyors fejlesztése.

Kik Tordamegyében eddig mint bizottmányi tagok a közügyek körül működtek, azok vigyék el magokkal az egyetértés szellemét az új képviselő bizottmányba, kik újak fognak a leendő bizottmányba belépni, fogadják el a régi bizottmánytól, egyetlen örökségül, az egyetértést, és őrizzék meg azt valóságos kegyelettel, mert csak így remélhetjük megyénk felvirágzását!

Szilágy-Somlyó, decz. 25-én.

Krasznamegye f. hó 23-án tartotta meg gr. Bánffy Béla főispán ur elnöklése alatt utolsó régi és első alakuló közgyűlést, melyet a főispán ur a teljes számmal megjelent régi és új bizottmányi tagok jelenlétében következő elnöki beszéddel nyitotta meg:

Tekintetes megyei bizottmány!

Midőn a tisztelt bizottmányt jelen alakjában utolsó gyűlésre hívtam egybe, s most itt üdvözölni szerencsés vagyok, nem czélom ez utolsó gyűlés alkalmával gyászbeszédet tartani az elmúlt felett, Gyászbeszédnek helye ott és akkor, midőn az elhunytat dicsőíteni, megtisztelni, s az utolsó Isten hozzád alkalmával a hátra maradtaknak kedves emlékébe hagyni kívánjuk. Nem czélom, mert annak itt sem helye sem alkalmam nincs.

Nem halt meg a megye, csak alakja változott. Megváltozott pedig nem most, nem ez évben, megváltozott akkor már tette, midőn a 48-diki alkotmány, a régi megyét, úgy mint állott saját keretében be nem illeszthet.

Elenyészett akkor a megyének követélasztási, visszahívási és utasítási joga, megszüntetett a rendek képviselői, s meg azon intézmények, melyek az embereknek embertársai feletti előjogát törvényesítették, s bárha az akkori törvényhozás XVI. t. cz. 2 § d.) pontjában, mind azon hatóságot, mely törvény és alkotmány szerint a megyei közgyűlést megilleti a c.) pontban szervezett megyei állandó választmányokra ruházta által, csak azon részét adhatta át a megyének, mely az általuk és nagy alapelvvel, a népképviselői alapuló törvényhozással s a felelős parlamenti kormányval nem ellenkeztek.

Igy tulajdonképen bárha elvileg a megyék fenntartandóknak nyilatkoztattak ki, a dolgok természeténél fogva s maga az államrendszer sarkalatos változása következtében önként enyésztek el sok oly jogai, melyek a rendekből alakult megyéknek legnagyobb erejét képezték.

Azonban megszűnővén a rendek, meg kellett szűnni a rendi képviselőnek, — továbbá

A törvények vegrehajtója a kormány a törvényhozásnak lón felelős, a törvényhozás maga pedig nem lévén többé a megye közönségének kifolyása, magok a megyék többé nem lehettek evel szemben azon helyzetben, mint azon időben, midőn a törvényhozásra küldöttek által a megyeházák zöld asztalainál hozott utasítások szerint gyakorolták befolyásukat.

Mondhatnám a viszony megváltoztatását röviden legezelszerűbben írhatnám körül úgy,

a magyar urbérest s a többi jobbágyságot említi, mely törvények megfosztották a népet minden emberi jogtól s csak azért, mert a jobbágy számára ekevassá verte a kovács a vasat s a nemesnek karddáj az szerszámával életet adott annak, a kit ez lekasabolott, vagy életet adott a nemesnek magának, hogy azt embertársától elvegye; ama vasának fényt adott a föld göröngye, ezért bemocskolta az embert. Nem akarjuk ezzel a nemesség érdemeit kétségbe vonni, jól tudjuk itt a czél megszentelési az eszközök, csak ki akartuk mutatni a fonákságot, mely a két osztály érdeme és jutalma között volt, mert ha a honszeretet érdemmé szentelte fel a nemesnek az ellenség lekasabolását, úgy érdemévé kellett volna hogy tegye a pórak, hogy életet adott azoknak, kik a közhazát védtek. Az őseket azonban nem illeti a kárlehetetlen kárhoztatás, mert ők az idők szellemében cselekedtek, s a haza létét karunk között, hanem az utódokat, kiket messze hagyott a kor s rozsdamarva függött a falon kardjuk, a kik örök gyalázatukra ez elszegényedett nép munkájával tartották magukat, s nem ügyelve sem a kor, sem a lelkiismeret szavára, e népet, mely jóval túlhaladta a nemesség számát, a minden vagyonosodás és előhaladásra olomsúlylyal nehezédő hűbéri viszonyok közt nemcsak hagyták, hanem e keserű sorsot még nehezítették is. „Három a pad száma — mondá Wesselényi egy beszédében — mely közt a szegény paraszt a földön ül. Egyiken: a kormány, másikon a földesur, harmadikon a megye foglal

hogy azt mondanám ki, hogy az időben az országgyűlés közvetve függött a megyétől, most a megye függ az országgyűléstől.

Természetes következménye ennek az, hogy most már a nagyobb közjogi kérdések elintézése nem itt fog folyni, és habár fel-
lettük vitatkozásoknak helye lesz is itt, de a vitatkozások eredménye bármi legyen is az a megye asztalainál, nem hathat döntőleg az országgyűlés folyamára s én őszintén megvallom, az ujabkori viszonyokkal szemben nem is találom fel itt alkotmányunknak azon biztosítékát, melyet a 48 előtti években egyedül a megyékben kereshetünk s ha azok akkor hivatásuknak megfeleltek s így a nemzet há-
lájára örökre érdemesítették magukat, úgy ma már bizonyára nem volnának képesek azon hatást gyakorolni a nemzet sorsára, mit akkor jogosan s törvényesen tehettek, azon felső kormányzattal szemben, mely eljárásairól a nemzettel szemben csak annyiban volt felelős, a mennyiben elég ereje lehete a haza akkori KK. és RR. nek törvényes jogait irányukban érvényesíteni.

(Vége köv.)

KÜLFÖLD

Kolozsvárt, jan. 3.

(S.) Spanyolországban, Nyugat-Európa eme Romániájában, alig tud átlátni egy pár hónapot egy ministerium s már újra más lép helyébe. Hány kormányfőrt járt már le magát az iberiai félszigeten csak azóta, hogy I. Amadeo fejére tette V. Károly koronáját. A Malcampo-ministerium bukását, melyről már karácsonytól értesített a távsodrony, Amadeo király egy levele idézte elő, mely mint bomba pattant szét a meglepett miniszterek fejei fölött. A királyi leirat így hangzik:

Kedves Malkampo! Midőn a rendeletet aláírtam, mely a törvényhozó kamra üléseit felfüggeszté, ezen rendszabályt indokoltak hittem azon általános óhaj által, mely a politikai események pillanatnyi felidulását lecsendesítve akarta látni. Ma a közvélemény azt kívánja, hogy a hitelügy, a közigazgatás, Cuba kérdése, mely a spanyol terület épségét érinti, nyilvánosan tárgyalassanak. Ez okból akarom, hogy a cortes összegyűljön. Ha, miután a rendszabály alkalmaztatott, kénytelenítette látnam magamat királyi előjogomat gyakorolni, ezt megteendém, s az ég bölcsességéhez fogok folyamodni. Ismétlem önnek bizalmam kifejezését, s kívánom, hogy Isten sokáig megtartsa önt. Madrid, decz. 19. Amadé.

E kézirat a minisztereket egészen kiharozta sodrúkból. A miniszterelnök így szolt társaihoz: „Azt hiszem, nagyon régóta vagyunk helyeinken!” s a kormány lemondását nyújtotta be, melyet a király azonnal elfogadott. A Malcampo-cabinet épen 66 napig volt kormányon.

A francia nemzetgyűlésen hevesen folynak a viták a jövedék-adó felett. A törvényjavaslat szerint a birtok eddigi megadóztatásain kívül aránylag a jövedelem is megadóztatnék. Thiers hosszabb beszédet tartott a jövedelmi adó ellen, s így valószínű, hogy a nemzetgyűlés el is fogja vetni.

helyet.” Való igaz, s e három teljes mértékben gyakorolta felsőbb helyéről hatalmát az alatt ülők felett. Egyik a kormány, ez sajtolta az adóért; a jobbágy véres verejtéke árán tartott katonaságot, szolgáltatott igazságot, e nép pénzén fizette minden hivatalnokait, kik maguknak az urbéreseknél mondhatni semmit sem szolgáltak. A másik; a megye, ez közölök fogdosta katonáit, velők készíttette az utakat, egyszóval minden közmunkát velők végeztetett. És végre a földesur, ez egy héten 3 napig dolgoztatta maga számára; s ha ezen felül a megye robotját is bevégezve, ideje maradt saját élete fentartása és adója kifizetésén felül egy kevés természetvényt is állítani elő, annak kilenczed vagy tizedrészét földesurának tartozott adni, s ha mindezen köteleességeit nem találta ura kedve szerint teljesíteni, a pandur botja rögtön kellő jutalmat osztogatott mulasztásáért. Ehez járult még az a rendkívüli aránytalanság Erdélyben az urbéresnek használatul adott föld és az avval járó terhek között. De már maga a jobbágyi szervezet csak általános szellemi s anyagi pangást hozhatott gyümölcsl; hisz az urbéresnek kezein levő roppant fejedelmi birtok nem volt földesur, mivel azon csak jobbágyságot tarthatott és így nem rendelkezhetett vele, de arról az állam sem rendelkezhetett, mivel szintén nem volt joga ahoz, de a jobbágy sem, mivel ő csak haszonbérlejtő volt, tehát az ország nagy része olyan föld volt, melylyel senkinek sem rendelkezhetett; holott szabad tulajdon a nemzetgazdaságat alphája. Nem volt külön helyzete a föld-

Egy másik élénk ülés tárgyát a bankkérdés képezte. A banktörvény készítésével megbízott bizottság részéről Bocher jelenté, hogy a bizottság szombat előtt semmi előterjesztést sem tehet. — Mivel kölcsön felvétele most lehetetlen, a forgalomban levő bankjegyek szaporítása elkerülhetetlenül szükséges, mielőtt a bank a forgalmi összeg maximumát elérné; Thiers és Pouyer-Quertier erősen nyilatkoztak a mellett, hogy a bank által indítványozott késedelemért, melynek ellenkező esetben szükségkép beállnia kell. Bocher erre kéri a nemzetgyűlést, hogy oldja fel a bizottságot a felelősség alól, mivel köteleességét hiven teljesítette, s heves vita után kijelenti, hogy a bizottság 29-én, azonban minden jelentés nélkül, beterjeszti határozatait.

A republikánus párt utolsó értekezletén tudvalevőleg az Orléansok birtokainak visszaadása mellett nyilatkozott. Erre nézve a „Si-
écle” csak akkor adja helyeslését, ha mindazok helyezettnek birtokaikba, kiket az 1852. évi decretum tőlők megfosztott. A törvénynek nem szabad a hercegi és plebejusai áldozatok közt különbséget tennie. Nemcsak a hercegekről illik gondoskodni, hanem alacsonyabb sor-
suakról is, kik azért az államra nézve nem kevésbé fontosak. A hercegek, mint az eddigi hat hónap tanúsítja, nem ép oly szűkölködők; de jogtalanság volna azokról megfeledkezni, kik tán napi kenyérről fosztattak meg és valóban szűkölködők.

A KELET magán-távirata.

Bejártott Pesten, jan. 3 10 ó. — p. d. e.

Érkezett: jan. 3. 11 ó. 3 p. d. e.

Lónyay január elsején értekezletet tartott a horvát nemzeti párt képviselőivel, kik formulázott óhajaikat írásban adák át. Az unionista-párt szintén emlékiratban fejté ki programját. Ez okmányok tárgyalására tegnap magyar ministertanács tartatott. A nagy vasut-
üzleti tárgyalások tegnap kezdődtek. Üzlet megosztaték több consortiummal. A miniszterek ma este térnek vissza Pestre s itt folytatják a horvát képviselőkkel alkudozásait, melyek sikere még kétes.

Thiers újevkor a diplomai tesztületet fogadván, beszédet nem tartott.

A bukaresti kamara elfogadta a rumén-német vaspálya-egyezményt.

Hirdetmény.

Az. 1871. decz. hó 31-én beváltás végett kisorsolt erdélyi földtehermentesítési kötvényekről.

(Vége.)

A kisorsolt földtehermentesítési kötvények a huzás napjától számítva 6 hónap mulva az osztrák értékben kiszámított összegekben az e

dön lakó személynek se; ő egész életére szolgáltatva, az ásó, kapa, eke mellé volt kárhoztatva, igazonója földesurának, az államnak, nem volt szabad saját személyével; s mégis egy nagyszámú munkátlan tömeg tartása s az állam igazgatásának fentartása reá nehezült; így a munka-erő minden szabad mozgástól megfosztva, hozzá a föld és ő a földhöz lán-
czolva, holott az egyéni szabadság, az első lépés a közboldogságra. A népesség más része pedig, mely államjogokkal felruházva szabadon mozoghatott, minthogy hűbéresei élelmeték, az önfentartási ösztön munkára nem sarkolta, mert hisz szükség teremője e földön mindennek. Ily visszás viszonyok a föld népet oly földönfutó szegénynyé, annyira elégtelenné tették, hogy az ország méltán rettegett a mult századi iszonyu lázadás megújulásától. A kormány is érezte ezt s midőn a viszonyok czélszerű rendezésére hivat fel a rendeket, egyszerű minde érdekében is tett. Azonban más-
ként állott a közvélemény, ez még nem volt odaérve, hogy az urbéri állapotoknak csak rendezését is szükségesnek tekintse; a nemesség még a törvény által megerősített korlátlan hatalmából áldozni az öngyilkossággal tartotta azonosnak. Nem volt tehát remélhető az ily értelembe utasított országgyűléstől az urbér rendezése.

(Folyt. köv.)

„KELET” TÁRCZÁJA.

Az 1837-iki erdélyi országgyűlés története.

Békésy Károlytól.

(Folytatás.)

Az összehívó leirathoz mellékelt kir. előadások első teendőit az új fejedelem iránt a hódolati s a kir. biztos részéről a fejedelmi eskü letételét, azután a kormányzék választást és az 1791-ben beküldött rendszeres bizottmányok munkálatainak tárgyalását s ezek közt kiválólág az urbért tüzték ki, melynek megvizsgálása végett az uralkodó egy bizottmány kinevezésére hivat fel a rendeket.

Ez utolsó pontot illetőleg bátorokunk egy kis kitéréssel a jobbágyság állapotáról szólni, mely ügygel szemben meg kell val-
lanunk a kormány szabadabbul állást foglalt el, mint a nemesség. E szokatlan eltérés talán annak tulajdonítható, hogy a kormányzék, ha nyereséget nem, veszteséget bizonyára nem szenvedett volna általa, s így az első a méltanyosság érzete némileg szabadelvűvé, az utolsót önzése conservatív tette.

Csak pirulással tekintheti az erdélyi ősei azon törvényeit, melyek a három törvényes nemzet mellett eltűrt népek közt első helyen

tekintetben fennálló szabályok szemellett tartásával, a kolozsvári kir. földterhermentesítési alappénztárnál kifizettetnek, a mely pénztár egyszersmind a kihuzott 423 számú szelvényes 10.000 frtos kötvény ki nem sorsolt része felett a megfelelő új kötvényeket kiállítandja.

A kifizetés előtti három utolsó hónap alatt a kisorsolt kötvények a szabadalmazott osztrák nemzeti bank által Bécsben a kisorsolás után azonnal a pesti magyar kir. földhitel intézet által is leszámíttatnak (escomptirt). Egyuttal tudtul adatik, hogy a következő erd. földterhermentesítési kötvények tőke összegei az 1866. évi decz. hó 31-én 1867. évi június hó 30-án és decz. hó 31-én. 1868. évi június hó 30-án és decz. hó 31-én, 1869. évi jun. hó 30. és decz. hó 31. 1870. évi június hó 30-án és decz. hó 31-én — megtartott kisorsolások alkalmával kihuzattak és már vissza fizethetőkké váltak, de a pénztárból még ki nem vétettek, s pedig —

Szelvényes kötvények.

50 frtos. 409, 467, 648, 670, 1108, 1143, 1174, 1190, 1341, 1402, 1958, 2052, 2189, 3297, 3622, 3639, 4238, 5831, 5881, 6054, 6604, 6685, 6918, 7083, 7095, 7204, 7432, 7668, 7683, 8640, 8884, 9067, 9274, 9582, 9654, 9692, 9756, 9886, 9895, 10070, 10228, 11010, 11505, 11582. számmal jelzett.

100 frtos. 469, 601, 666, 1172, 1430, 2059, 2099, 2250, 2422, 2711, 2909, 2966, 3474, 3492, 3649, 3682, 3823, 3889, 3925, 3956, 4164, 4216, 4267, 4302, 4796, 4811, 5122, 5752, 5843, 5945, 5991, 6251, 6456, 7060, 7341, 7679, 7807, 8039, 8282, 8303, 1480, 8500, 8704, 8870, 9320, 9703, 9784, 10074, 10356, 10491, 11113, 11953, 12235, 12256, 12400, 12464, 12466, 12582, 12660, 12799, 12868, 13083, 13406, 13764, 13810, 13995, 14459, 14865, 14899, 15301, 15720, 16243, 16707, 17108, 17178, 17251, 87491, 17548, 18136, 18161, 18259, 18289, 18748, 18798, 19027, 19063, 19081, 19325, 19704, 19947, 20047, 20346, 20646, 20817, 20855, 21131, 21399, 21477, 21705, 21718, 21757, 21856, 21873, 22007, 22159, 22388, 22675, 23415, 23437, 23448, 23909, 24051, 24164, 24231, 24585, 24782, 25516, 25561, 25705, 25849, 25965, 26163, 26183, 26224, 26277, 26397, 27327, 28022, 28027, 28037, 28352, 28397, 28586, 29258, 29259, 29363, 29606, 29970, 29991, 30318, 30323, 31004, 31070, 31155, 31213, 31509, 31654, 31741, 31881, 31919, 32009, 32439, 32503, 32518, 32928, 33930, 34092, 34739, 34763, 35602, 35968, 36252, 36491, 36829, 37902, 37918, 37962, 38850, 39230, 39605.

500 frtos. 538, 874, 1661, 1967, 1997, 2474, 2519, 3369, 4212, 4326, 4391, 4449, 4826, 4969, 5117, 6244.

1000 frtos. 93, 340, 1278, 1304, 1741, 1824, 2023, 2495, 2666, 2919, 3359, 3410, 3590, 5114, 5953, 6230, 6822, 7072, 7095, 7265, 7560, 7613, 7895, 7916, 8961, 9089, 9093, 9859, 9952, 9986, 10322, 10566, 10402, 10801, 11098, 11163, 11383, 11398, 11629, 11789, 11921, 11992. számú 550 forintnyi részlet összeggel.

12389, 12761, 12789, 13784, 14144, 14314, 14581, 14760, 14851, 15424, 18663.

5000 frtos. 53, 460.

10,000 frtos. 236, 315, 981.

A betűs kötvények.

Egy darab 1860 frtos 118 számmal —
Egy darab 100 frtos 1447 számmal —
Egy darab 600 frtos 1180 számmal —
Egy darab 340 frtos 2543 számmal —
Egy darab 2291 számú 75120 frt részlettel.

Ezen kötvények tulajdonosai figyelmeztetnek, hogy a lejárat naptól kezdve az a kisorsolási naptól számítva 6 hónap múlva a kamat élvezeti jog megszűnik, hogy ha mindazonáltal ezen kötvények szelvényei a szabadalmazott bécsi nemzeti tőzsde vagy pedig valamely tartományi gyűpénztár által beváltatnak, az így felvett összegek a tőkéből le fognak vonatni.

Az Erdélyi földterhermentesítési pénzalap m. kir. igazgatóságától.

Kolozsvárt, 1871 december hó 31-én.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, január 3-án

— **Kolozs megye bizottsága** szombati zárgyűlése a választmányok üléseire miatt déli 12 óra felé megnyitván, a szavazatszedő bizottmányok jelentései felolvasása után, a megválasztott tisztikar felkérésére közölt felkérésre. Gyarmathy Miklós főjegyző székét elfoglalván, tisztársai nevében üdvözölte a főispánt és bizottságot, s megköszönte a bizalmat, azt működéseik által kiérdemelt igérte, Felolvasatott a miniszterelnök körirata, melyben kineveztetését tudatja. Az állandó választmány üdvözlő feliratát véleményez. Trombitás Ananias azonban a román nép nevében kinyilvánítja, hogy a románok a politikai helyzet-

tel megelégedve nincsen, s ennél fogva a köriratot egyszerűen tudomásul kéri vétetni, Zeyk Károly s Berde Áron indítványára azonban az üdvözlő felirat határozattá vált. Olvasatott Kolozsvár város körirata az egyetem felállítására vonatkozólag. Pap Gábor indítványozza, hogy midőn a megye e tárgyban felir, kéresek meg a miniszter, hogy a románok számára is, kik Erdély tulnyomó népességét teszik, állitassanak fel a szükséges tanszékek. Berde Áron ellene szavaz, mivel az indítvány korai. Zeyk Károly javaslatára azonban határozattá vált az, hogy a miniszternek a nemzetiségi törvény idevonatkozó része figyelmébe ajánlássék. A románok ezt köszönettel és esztencsával fogadta. Ezután a főispán Zombori Lajos, Trucza Endre, Kiszely Endre s Kabos Dezső tiszteletbeli aljegyzővé nevezvén ki, kihirdetett Hilberth Károly s Benel Ferenc ügyvédi oklevele, s a gyűlés éljenzések közt oszlott föl.

— **Küküllő megye** 1871. dec. 28. tartott bizottmányi gyűlésben újonnan megválasztott tisztviselők névsora: Alispán Potsa József, főjegyző Andrásy István, tisztiügyész Gáspár György, első jegyző Kispál Sándor, második jegyző Capuczián József, pénztárnok Kinizsi Mihály, számvérvő Musnai József, árvászéki elnök Moldován Bazil, árvászéki ülnök Boér Kálmán, árvászéki ülnök Fülep Sándor, árvászéki jegyző Pekri Gábor, közgyám Beregszászi Imre, főorvos dr. Felszegi János, alorvos Csiki Dávid, alorvos Cseh István, állatorvos Thier Alajos, erdősz Koch Ede, szolgabíró Frits Rudolf a dicsőszentmártoni járásba, Bián Bazil a bényei járásba, szolgabíró Gyárfás Károly a balavásári járásba, szolgabíró Horváth Albert a radnothi járásba.

— **Sajnálattal értesülünk**, hogy a m. keleti vasút igazgató-tanácsa elvetette azon általunk is említett tervet, mely szerint a Fehérvár és Váshely közti vasuti meneteket ideje egy rendeztessék be, hogy a Kolozsvár-vásárhelyi közlekedés egy napon eshessék meg. Elég kár.

— **A belügyminiszter** Marosvásárhely szervezeti munkáját lényeges változtatásokkal küldte vissza, különösen a hivatali állomások és fizetésekre vonatkozólag. A városi képviselő testület azonban fölirt a miniszterhez, ujjalag is ragaszkodván előbbi határozatához.

— **Testimonium.** Tiszta László nyílt levelet intéz a „M. Polgár” tegnapi számában ama lap szerkesztőjéhez s buzdítja az erdélyi részi ellenzékiet, hogy ez évben szedjék össze magukat s ne csak titokban legyenek oppositionalisták. — Hát eddig szégyelték nyíltan bevallani, hogy melyik párthoz tartoznak?

— **Szerdahelyi Kálmánt** ajánlja a „M. Polgár” színházunk művezetőjéül az intendáns figyelmébe. Kovács Gyulát sajnálma ez állomásra, mert akkor, természetesen, nem lehetne egyszersmind működő színész is — de hát Szerdahelyi Kálmán lejártsza volna már szerepét a színpadon? Talán csak még nem egészen.

— **A kolozsvári k. törvényszék** tagjai tegnap este a Biasini-állandóban ismerkedési-estélyt tartottak.

— **A helybeli iparos egyesület** zártkörű táncszölgalma január hó 27-én fog megtartatni a redoute teremben. A meghívójegyek közzelebből szétküldetnek.

— **Postai gyorsaság.** Tegnap két levelet láttunk, melyek egyike decz. 29-ikén Marosvásárhelytől, másika decz. 30-án Pesten tétetett postára s jan. 2-ikára szerencsésen megérkezett mindkettő Kolozsvárra. Persze vasuton.

— **A város, hirszerint**, azon gondolkodik, hogy a petroleum világítást visszaállitassa, miután a mi dicső gázvilágításunknál kétszer olcsóbb és kétszer világosabb. Nem épen rossz gondolat.

— **Nagy-Szebenben** a hideg megzéli diti a lég szárnyas királyait. A sasok hidegtől kényszerítve elhagyják szikla-félszüküket s a házak közvetlen körében szállnak le.

— **Váratlan vadász-szerencse.** Szeben környékén hajtó-vadászat tartatván, ezen alkalommal egy óriási hegyi farkast löttek, mely a szomszédos falvak juhaiban roppant károkat okozott.

— **Román élelzap.** Grocescu Julian szerkesztése alatt „Priukulics” címmel élelzap indul meg.

— **Megfagyott emberek.** A bodzai hegyi uton három ember találatot megfagyva. Kettő közülök a vámhivatalnál életre hozatott. Hirszerint nálunk is két utcagyermek a harminczad épületében lévő szalmával bélelt horodokban keresvén éji tanyát, megfagyott.

— **Necrolog.** Körösi Szöcs Matild nála czi Nalácsy Farkasné öt évi sorvasztó s szenvedésteljes betegség után f. év deczember 27-kén életének 35., boldog házasságának 19. évében az örök nyugalomra átszenderült. Béke poraira!

— **Munkácsy Mihály** ismét négy kis képet fejezett be. E képek iskolába menő gyermekeket, tűzhely körül forgolóldó szakácsnőket és más ártatlan jeleneteket tárgyznak.

— **Ügyvéd Csáthy Géza** Medgyaszai Ilka, városunkba érkezett s színpadunkon állitólág néhányszor vendégszerepelt fog.

— **Velencében az arzenál** épülete egészen lehamvadt, mivel a lángok oly erősen pusztítottak, hogy oltásra gondolni is alig lehetett. Az oltásnál sokan megsebesültek s a kárt 100 000 lírára teszik.

— **Az ujencozást** április havában szándékoznak végrehajtani; erre nézve a kormány a törvényjavaslatot most készíti elő.

— **B. Königswarden** a bécsi izraelita hitközség elnökének tiszteletére gyászünnepély rendeztetett. A templom az ünnepélynek megfelelőleg fekete lepellettel vonatot be és minden zugában megtelt.

— **Uj évi ajándék.** Nagy-Szebenben katonai körökben beszélők, hogy ott a 31. gyalog serezed főhadnagya, ki épen örségi szolgálaton volt, tudósítást kapott, miszerint a 100.000 tallérből álló főnyereményt a braunschweigi nagy sorsjátékon megnyerte.

— **Sz. Keresztúron** a felnöttek oktatására nézve a tanerők részéről minden szükséges előkészület megtéetett: csak a tanítványokat nem sikerült még mindeddig összehozni. Az ottani állami képzede növendékei körében pedig egy beteg segélyező és egy zeneegylet alakult, melyre már több adakozások történtek.

— **Sz. Udvarhelyt** Szombaty real tanár szerkesztése alatt hirszerint „Udvarhely” című politikai és társadalmi heti lap indul meg új év után; ha e hír valósul, annak csak örvendeni tudnánk, mert ez egy nem remélt haladást jelezne a székhelyföldön.

— **A német császár** 500 tallért küldött a pesti német ref fiók község templomának tovább építésére.

— **Azon jó madár**, ki pillanatnyi pénz-zavarában tárczáját a gr. Beldi György pénzszerényéből akarta megtölteni, már lépre került és vizsgálati fogságba tétetett. Kihallgatván, eleintén tagadta gonosz szándékát, de a szerényen erőszakos betörési kísérlet nyomai fedeztetvén fel, később mindent bevallott.

— **Szilágyi Sándor** az ötvenes évek irodalmi viszonyairól emlékiratokat ír, melyeket a jövő év folytat a „Pesti Napló” tárczája fog közleni.

— **A honvéd** ezredesek év díja új évtől kezdve 3000, az alezredeseké pedig 2100 forint lesz.

— **Színművészetünk** csarnokában pár nap óta görögtűzzel áldoznak Thalia istenasszonyának. Az ily görögtűzes darabok nem csak világosságot terjesztenek, hanem a levegőt és izlést egyaránt nemesítik.

— **Az ó cseh párt** ujabban elhatározta az interventioi Magyarország belügyeibe s programmal tüzte ki, hogy befolyását minél több szláv patriota képviselővé választására fordítja Magyarország legtöbb vidékén.

— **A n-szebeni** ének és szavlati akadémia közlebből igen élvezetes hangverseket rendezett az Orsolyaszűzék szegény növendékei javára a „romai császárhoz” címzett szálloda nagy termében.

— **Felebaráti kötelmet** teljesítek akkor, midőn a nagyérdemű közönségnek figyelmét azon szomorú helyzetre terelni bátorodom, melybe Fábri József óralya-boldogfalvi ref. lelkész és számos tagból álló családja azon rettenetes tűzvész által jutott, mely mult hó közepén az említett helységben véletlenül kitörvén, a szegény lelkésznek 13 év alatti keresményét, rövid percek alatt annyira elhamvasztotta, hogy keserű inségell kell küzdenie. A kereszény szeretetnek nemes cselekvényét követendik azok, kik sietni fognak filléreikkel e szegény családon segíteni. Istentől veendi jutalmát az ki, adományát akpr közvetve a szerkesztő hivatal útján, akár közvetlenül magához a károsodott lelkészhez posta utalvány mellett főleg e téli szakban eljuttatni sziveskedendik. Hátszeg, 1871. Deczember 25-én. Egy kathólikus emberbarát.

— **Szinház.** Tegnap „Kie a 40 ezer forint” című bohózatos vígjáték került színpadra. Kassainak Szuszi a legjobb alakításai közé tartozik s élénk játéka által a közönséget mindvégig derűltésgben tartá. Kovács Gyula Székházi báró szerepében eleintén volt s a derűlt hangulat előidézéséhez nem csakély részben járult játékaival. Szentgyörgyi sokkal élvezhetőbb lenne, ha a szótagok nyujtása, szétadarabolása s ennek következtében gyakran hibás hangsúlyozás helyett folyékony, kifejező beszédre törekednék. Kassainé és Eichner Anna az összerágó est sikerében osztoztak.

A közönség köréből.*)

M.-vásárhely, 1871 decz. 30-án.

Engedjen t. szerkesztő ur egy kis helyet becses lapjában egy érdektelen fölszólalásnak. Méltó megütközést okozott városunkban azon mellőztetés, mely a városi törvényszéki elnök

*) A közérdekű fölszólalásoknak szánt e rovat alatti költeményekért csupán a sajtohatóság irányában vállal felelősséget a Szerk.

Nagy Lajoson az által követtetett el, hogy a legközelebbi bírósági kinevezéseknél pályázati kérése mellőztetett. Valóban alig birjuk magunknak megfajteni ezen eljárást s kulcsát csak ott kereshetjük, a honnan éppen a bírósági kinevezések körül tétettek az elnöki ajánlatok ellen oly támadások, hogy a létesített vívmányt a job érzet csak megütközéssel szemlélteti. Ha a kir. tábla elnöksége az utóbbi évek alatt az első folyamodású bíróságok felett azon fegyelmi felügyeletet gyakorolta volna, melylyel a boldogemlékü provisorium alatt magát oly gazdagon s óhajtasához képest dotaltatta, nem lenne semmi szavunk hozzá, hogy a kinevezések körül annak beleszólást engedtek; de így az erdélyi részekben a lehető jól választott s jellem szilárd elnökök ajánlatai mellett szava nem lett volna figyelemre méltatandó, annyival kevésbé nem, mert akkor az elnökök nem hátríthattak volna a közvélemény kifakadása ellen minden felelősséget — mint most teszik, a kir. táblai elnökre. Nagy Lajosra vonatkozólag saját magunk tudomással birunk arról, hogy jogi tanulmányaita bécsi egyetemen kitűnő sikerrel végezte s a maroszéki törvényszéknél, mint jegyző akkora tevékenységgel s szakismerettel járt el, hogy az 1867-ben a m.-vásárhelyi városi tanácschoz tanácsnokká közakarattal választott meg, s itt mint bíró feddhetlen jellemének, mindenkitől tisztelt igazságosságának oly kitűnő jeleit adta, hogy rövid időn a tanácsnoki állást a törvényszéki elnöki székek cserélte fel. Tudjuk azt is, hogy az ottani kir. törvényszéki elnök s városi és széki főispánok is percze sem késlek az ott szervezendő törvényszékhez bírául ajánlatba hozni őt s daczára ennek, mellőztetett, s mellőztetett vajjon miért? éppen oly indokokból, a melyenkből történt az, hogy dr. Vályi Gábor lett albiró, míg a bírói s járásbírói tisztelet olyanokra is ruházták, kik felsőbb tanulmányok hallgatása nélkül, ők tudják mi után szereztek bírósági képességről bizonyítványt, s mások, kik minden rendszert átszolgálva mindig csak annak adták tanuságát, hogy a bírói tiszt betöltésére minden tekintetben képtelenek. Elvárjuk az igazságügyminiszter urtól, hogy szervezései bevégeztével ezen méltó panaszkodat és sérelmeket figyelmére méltatja s találand utat lehető jóvátételre.

KÖZGAZDASÁG.

Gabonaár Kolozsvárt jan. 1.

(Alsó a. mérő, közéspár.)

Tisztbúza 5 frt. 80 kr. Elegybúza 4 frt 20 kr. Rozs 4 frt. — kr. Arpa 2 frt. 30kr. Zab 1 frt. 90 kr. Törökbuza 4 frt 20 kr. Pityóka 2 frt. 70 kr. Marhahús fontja 19 kr.

A besztérecei piac árai decz. 26. 1 auszti. mérő Búza 6 ft 70 kr., elegybúza 4 ft 70 k. rozs 4 ft 20 kr. kukorica a — ft — kr. Zab 2 ft 10 kr. pityóka 1 ft 40 kr. Egy mázsa szalonna — ft — kr. Egy icze disznózsír 65 kr. Egy icze borsó — kr, lenese, iczéje —kr. paszuly, iczéje —kr. Egy mázsa kenyérliszt 10 frt. Egy font marhahús 16. Egy mázsa széna 2 frt — kr. Egy öl tüzifa kemény 16 ft 20 kr. Mezei napi munkabér 60 kr.

A m.-vásárhelyi piac árai decz. 28. mérő tisztbúza, auszti. mérője, 6 ft 10 kr. elegybúza 4 ft 40 kr., rozs 3 ft 60 kr., törökbuza — ft — kr., zab 2 ft 30 kr., széna mázsája 2 ft 10 kr. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 12 ft. 50 kr. marhahús fontja 16 kr., konyhaliszt 12 frt — kr. borsó 24 kr., lenese — kr. paszuly — kr.

A n.-enyedi piac árai december 28-ról alsó auszti mérője. Tisztbúza 6 ft. — kr., Rozs 3 ft 80 kr. Elegybúza 5 ft — kr. Zab 1 ft 60 kr. Széna köve 2 ft 50 kr. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 10 ft — kr. Egy font fagygyuertya 42 k. Marhahús fontja 15 kr. Konyhaliszt 9 ft — kr. Lenese kupája 18 kr. Paszuly kupája 14 kr. Burgonya, mérője 2 fr 80 kr. Disznózsír fontja 1 frt.

A szászrégeni piac árai decz. 28. 1 auszti. mérő tisztbúza 6 ft — kr. rozs 4 ft 20 k. elegybúza 5 ft 5 k. zab 2 ft — kr. Széna 2 ft. 10 k. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 12 frt — kr. Marhahús fontja 18 kr. Konyhaliszt 10 kr. Borsó mérője — ft 24 kr., lenese — frt 88 kr, paszuly — ft 14 kr.

A dézsi piac árai decz. 27-én 1 véka tisztbúza, legjobb, 6 ft — kr, rozs 4 ft 10., elegybúza 4 ft 75 kr, zab 1 ft 60 kr. Széna mázsája 2 ft 50 kr. Egyszékérfa hosszú 2 ft — kr. 1 font fagygyuertya 40 kr. Marhahús 16 kr. Konyhaliszt — 20 kr, paszuly 12 kr.

Távíratú tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Jan. 2-án 5%, Metalliques 100 fr 61.40. Kamat —. 5%. Nemzeti kölcsön 100 frt. 71.75. 1860. Kölcsön 103.50. Bankrésztvény 823. Hitelintézeti részvények 334. Ft. 319.50 London 11 ft. st. 115.55. f. 20 kr. Ezüst 114.50. Cs. kir. arany 5.40. 5/10 Napoleondor 9.21 5/10. Urbéri kötvények: Magyarországi 79.101. Temesi 70.25. Erdélyi 76.25. Horváthországi 68.25.

Felelős szerkesztő Szász Béla.

(430) (8-10)

Karvázy Gyula

ajánlja a legújabb és legszebb diszmu dobozait, melyek egyenest a híres **bor-deauxi** Louis Charles és **neufchateli** Suchardtól érkeztek: áruk **30** krajczártól kezdve **10** forintig; különös figyelembe ajánlom a következő czikkeket:

csinos kis doboz 20 darab finom csokoládé szivarral	—	frt 40 kr.
indiai szivar tárczák, egy darab	—	frt 65 kr.
francia " " " "	—	frt 75 kr.
zene-album ellátva 8 ének és táncdarabbal	1	frt 10 kr.
" " " 18 " és " " "	2	frt 50 kr.
egy kis doboz csokoládé bonbon	—	frt 60 kr.
" nagy " " "	1	frt 20 kr.
" doboz csokoládé felvágott darabokban	1	frt 30 kr.
legfinomabb csokoládé fontja 90 krtól	1	frt 80 krig.

Ajánlom továbbá
vékony viasz és színes paraffin gyertyákat.
Karvázy Gyula.

Alóírt a köz- és váltóüggyévi vizsgákat Pesten letéven, ügyvédi irodáját
1872-dik év Január 1-jén Gyula-Fehérvártt megnyitja.

Csávásy József,

(440) 2—2) köz- és váltóüggyévi.

(76) (45—*)

VICTORIA

biztosító társaság Kolozsvártt
5.200,059 forint 54 kr. biztosítéki alappal
biztosításokat fogad el:

- Tűzkárok ellen.
- Szállítmányi áruk — uton elkarosodása ellen.
- Jég-károk ellen — mindennemű terményekre.
- Végre minden módozatokban,

az ember életére;

- nevezetesen biztosít:
- halálesetben fizetendő tőkéket;
 - a biztosítónak még életében fizetendő tőkéket;
 - gyermek számára nevelési, kiházasítási vagy férjhezmeneteli tőkéket;
 - nyugdíj vagy életjáradéki összegeket;
 - temetkezési költségeket;
 - közvetíti az általa alakított **tulélési csoportokat.**

Életbiztosítási példák.

- Halálesetre biztosított 2000 forint tőke évenkénti díja a biztosító
20 — 30 — 40 — 50
éves korában kezdődőleg
34 frt 60 kr. 45 frt 40 kr. 63 frt 40 kr. 95 frt 20 kr.
II. Kiházasítási 1000 forint tőkéért, mely a gyermeknek 20-ik évében fizetetik ki, évenkénti díjban esik, ha a kedvezményezett gyermek a bélépéskor
2 — 4 — 6 — 8
34 frt 20 kr. 42 frt — kr. 51 frt 20 kr. 64 frt — kr.
III. Ha egy jelenleg 25 éves egyén 60 éves korától kezdődőleg évenkénti 1000 frt. járadékot kíván magának biztosítani, fizet évenként 81 frtot o. ért.
IV. Hogy egy jelenleg 28 éves férj és 22 éves neje valamelyikük elhalásakor a a tul élő részére 2000 forint legyen biztosítva, fizetni kell díjban: 62 forint 60 krt. évenként. Mindezen miveleteknél a biztosítók még az évi nyereség felében is részesülnek.
V. Hogy egy 38 éves egyén halála esetére 100 forint temetkezési költséget biztosítson, fizet évenként, 1/2 évenként, 1/3 évenként, havonként
3 frt 15 kr. 1 frt 63 kr. 82 krajczárt. 28 krjert.
Egyéb módozatokra nézt s különben is mindenekben bővebb felvilágosítás-sal szolgálunk a társasági felttyelők, vidéki ügynökök és helyben
A VICTORIA biztosító társaság vezérügynöksége Kolozsvártt.
(Főtér 278 sz. 1-ső emelet hátul.)

(393)

**Varrógép-
SZILLY**

(5—5)
**raktár
ALAJOS-nál,**

Kolozsvártt főtér gr. Teleky Domokos (kis lábosház) 453 szám, hol minden szerkezetű valódi amerikai gépek, 5 évi jótállás, ingyen tanítás, s legjutányosabb ár mellett találtatnak u. m.

Családi használatra való kézi gépek

láncszemmel, tüzzelő Willcox et Gibs, kétféle tüzzelők Taylor vetéllővel, non plus ultra, Wheler et Wilson pengettyüvel.

Családi használatra nagyobb gépek,

Wheler et Vilson, Singer, Wéed, Grove et Backer.

Szabók, cipészek, nyergesek használatára

Grove et Backer № 19., Hove, Anger, Natalis.

Vidéki megrendelések a legpontosabban hajtának végre.

Illó jótállás mellett részletes fizetések is elfogadtatnak.

E raktárban találtatnak a legjobbnak elismert

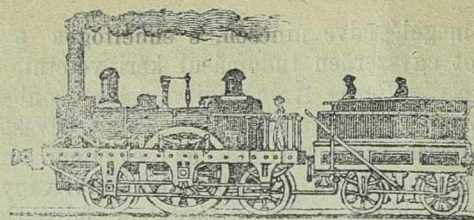
F. Wertheim és társa-féle

tűz- és betörés ellen biztos pénzszekrények; ugy a

Bode Miksa és társa-féle

gőz mosó-, ruha-facsaró-, kávé-főző- és pergelő-gépek.

Nyomatott az ev. ref. főtárodá betűivel kiadó-tulajdonos Stein Jánosnál.

(1) (2-3)
Magyar keleti vasút

A nagyváradi-kolozsvári vonalon 1872-ik évi Január-hó 1-jén új menetrend lép életbe.

Az eddigi 1. és 2. számú személyvonatok helyett az 5. és 6. számú gyorsított vegyes vonatok fognak közlekedni. A vegyes vonatok nem változnak.

A vonatok különbség nélkül Január 1-től fogva Kolozsvárig járnak s Nagyváradon a tiszavidéki vonathoz csatlakoznak.

Egyideileg **Gorbón és Sztánán megállapodási helyek** nyitattak.

A menetrendeket illetőleg az illető hirdményekre utalunk.

Pesten, 1871, December-hóban.

A FŐIGAZGATÓSÁG.

Tiszta jó borok!!! Karvázy Gyula

csemege-, bor- és fűszer-üzletében kaphatók: pecsételt kupás (cylinder) üvegekben.

Jó asztali bor 1 kupa , . . . 48 kr.

Finomabb asztali bor 1 „ 54 kr.

Bakator 1 „ 70 kr.

Legfin. 1862-i bakator félkupa . . . 50 kr:

Budai ó-bor vörös „ 50 kr.

Minden kupás (cylinder) és félkupás üvegért a **betét** 10 krajczár és ugyanannyiban vissza is vétetik.

Figyelmeztetésül: a fennjegyzett borok a legjobb állapotban adatnak ki, nemkülönben vidéki megrendelések is a legpontosabban küldetnek el.

Karvázy Gyula,
Főtér gróf Teleky-ház

(426)

4—25

Stein János könyvkereskedésében Kolozsvártt s általa minden könyvárusnál kapható:

MAGYAR POLGÁR NAGY NAPTÁRA 1872-dik szökő évre.

Szerkeszti **K. PAPP MIKLÓS.**

TARTALOM:

I. Naptárrész 1872-re. II. Szépirodalom, történet, természettudomány és közgazdasági rész. 1. A honvéd foglyok Szébenben. Költemény Medgyes Lajostól. 2. A kivégzett Török professor fogsági naplója. Közli K. Papp Miklós. 3. Tona, román népballada. Közli Moldován Gergely. 4. Egy hadi ítélet 1849-ben. Koós Ferencztől. 5. Újabb adatok Lovassy László lelkészsértési pöréhez. Közli K. Papp Miklós. 6. Tököllyné zászlója, elbeszélés Lukácsytól. 7. Fehér Ama, népballada, közli Lukácsy. 8. Mirabeau halála Louis Blanc-tól, fordította a száműzöttek lapjából a „L'Homme”-ból Tussai. 9. Széchy Mária leveltárából (1668). Közli Szilágyi Sándor. 10. Egy bál látás királynál. 11. Egy román népvész naplója (1849-diki román népfelkelés történetéhez.) Közli K. Papp Miklós. 12. A Kossuth-banquet Washingtonban (1852). 13. Szent-György helyettese Langheintől, fordította Szász Béla. 14. Egy léghajós. Elbeszélés Jókai Mórtól. 15. Bölcshöl, Petrus Jenőtől. 16. Az ó sáncz szorosa, Orbán Balázstól. 17. Dalok Jankához, Sám Lajostól. 18. Darwin elmélete, Herman Ottótól. 19. A kadicfalvi malom Székely népballada. Közli Szűcs Mihály. 20. A gazdálkodás és takarékságról, Janet Pál után Sám Lászlóné. 21. Nagypénteken, Indali Gy. 22. Nagy események dióhéjban. 23. Román népdalok. 24. A munkásokról, Sám Lászlótól. 25. Egy 1632-ik évi fali nptár, közli Jakab Elek. Egy igen érdekes esketés 1563-ból, közli P. Szathmári Károly. 27. A hasznáról és a becsületről, Janet Pál után, Sám Lászlóné. 28. A természettudományok száz év előtt. 29. A sendestengeri vasút pálya. 30. A zsidók manája. 31. Egy pár szó a komlótermelésről. 32. Szesz finomító gépek felállításá. 33. A sajtókészítésről. 34. Pár szó a trágyahulladékról. 35. A méter-mérték és súlyrendszer. 36. Bélyegilletékek. 37. Távirat. 38. Posta. 39. Vasuti menetrendek. 40. A Királyhágón inneni vásárok. 41. Tejes tisztá czimtar a legújabb hivatalos adatok nyomán. 42. Hirdetések.

Tiszti czimtárral 1 frt 30 kr.
Czimtar nélkül 1 frt.

Erdélyi képes nagyobb naptár 1872-dik évre.

Tiszti czimtárral s érdekes tartalommal.
Ára 50 kr.

Közhasznú

Erdélyi Képes Naptár 1872-dik szökő évre.

Ára 26 kr.

Panoráma.

Irta Székelyfi Tiborcz. Ára 25 kr.